

Porovnanie prekladu aspektu v španielskom jazyku prezentované na úryvku z knihy „Láska v čase cholery“

Jana Michalčíková, Filozofická fakulta PU, janamichal@unipo.sk

Kľúčové slová: perifrastická konštrukcia, aspekt, preklad, perfektívne slovesá, imperfektívne slovesá.

Palabras claves: perífrasis verbal, aspecto, traducción, verbos perfectivos, verbos imperfectivos.

Skôr, než sa pokúsime o stručnú analýzu španielskych sloviess v našom konkrétnom texte, radi by sme predstavili španielske sloveso z teoretického hľadiska, pričom najväčšiu pozornosť by sme chceli venovať štúdiu kategórie aspektu.

V španielskych gramatikách je kategória aspektu definovaná ako tá interná časť slovesa, ktorá vyjadruje vnútorný čas deja, t. j. vyjadruje či je dej realizovaný jednorázovo alebo či sa opakuje, či má perfektívny alebo imperfektívny charakter, či dej začína, prebieha alebo končí. V morfológickom systéme španielskeho slovesa je aspektuálna opozícia vyjadrená kontrapozíciou temporálnych foriem. Z lexikálneho hľadiska španielčina pozná dva druhy vidu: perfektívny (dokonavý) a imperfektívny (nedokonavý). Perfektívny, rovnako ako v slovenčine, vyjadruje ukončenie deja a spoznáme ho tak, že sloveso vo vete je vyjadrené v jednom z nasledujúcich časov: zložený minulý čas, jednoduchý minulý čas a všetky zložené formy minulých časov. Imperfektívny vid v španielčine vyjadruje dej, o ktorom nevieme, či sa ukončil alebo stále prebieha prípadne či bude prebiehať v budúcnosti. V praxi sú všetky slovesá vo vete, ktoré sú vyjadrené v jednom z jednoduchých španielskych minulých časov (okrem jednoduchého min. času a jednoduchého präterita perfekta) imperfektívneho minulého charakteru. Zložené minulé časy v románskych jazykoch vznikli na základe existujúcich perifrastických konštrukcií existujúcich v latinčine.

V španielčine sa na vyjadrenie aspektu používajú aj analytické perifrastické konštrukcie, ktoré nám rovnako ako použitý slovesný čas ponúkajú informáciu o dĺžke trvania deja, o tom, či sa dej opakoval, zavŕšil, začal a pod. Na základe tejto klasifikácie rozlišujeme napr. duratívne, iteratívne, finitívne, inchoatívne perifrastické výrazy.

Najpoužívanejšie perifrastické konštrukcie sú:

Reiteratívne perifrastické konštrukcie:

Ďalším spôsobom, ktorým môžeme v španielčine vyjadriť o aký aspekt u konkrétneho slovesa ide, je prefix *re-* (*rehacer*, *reescribir*), ktorý používame na označenie sloviess, ktorých dej sa opakuje. Túto skutočnosť však môžeme vyjadriť aj perifrastickým výrazom *volver a + infinitív*, ktorá má čisto iteratívny charakter. Napr. *Volvió a leer el texto.* = *Releía el texto.* (*Znovu prečítal/a text.*).

Ingresívne/ inchoatívne perifrastické konštrukcie:

Väzba: *ir a + infinitív* vyjadruje ingresívny analytický aspekt a poukazuje na to, že dej sa odohrá v blízkej (bezprostrednej) budúcnosti. Napr. *Voy a llamar por teléfono.* *Idem telefonovať.* Rovnaké použitie má konštrukcia *estar para + infinitív / pasar a + infinitív; estar al + infinitív.* (*Estamos para ir de compras.* *Každú chvíľu pôjdeme nakupovať.*).

Perifrastická konštrukcia *empezar /comenzar a + infinitív* slúži v španielčine na vyjadrenie začiatku deja, resp., že dej sa každú chvíľu stane realitou: Napr. *Empieza a nevar.* *Začína snežiť.* *Comencé a recordar lo que había vivido.* *Začal/a som spomínať na to, čo som prežil/a.*

Konštrukcia: *ponerse a + infinitív* je výlučne inchoatívnu štruktúrou, prostredníctvom ktorej vyjadrujeme nečakaný začiatok deja. Se puso a llover. Rozpršalo sa.

Rovnaký význam má perifráza: *echar(se) a + infinitív*, avšak táto sa používa len s niekoľkými pohybovými slovesami. (Např. La gente echó a correr. Ľudia sa rozbehli. El ágila echó a volar. Orol odletel.). Tiež sa používa so slovesami *reír* (smiať sa), *temblar* (chvieť a) a *llorar* (plakať), pričom *echar a reír* znamená rozosmiať sa, *echar a temblar* = rozochvieť sa a *echar a llorar* = rozplakať sa. Z toho vyplýva, že pomocou tejto konštrukcie vyjadrujeme v španielčine začiatočnú fázu konkrétneho deja. V neposlednom rade musíme spomenúť konštrukciu: *romper a + infinitív*. Táto konštrukcia sa používa vo väčšine prípadov v spojení so slovesami vyjadrujúcimi fyzickú alebo psychickú aktivitu (Npar. Rompió a gritar. Rozkričal sa), s pohybovými slovesami (*andar, bailar, correr, patinar, saltar, volar, etc/kráčať, tancovať, bežať, korčuľovať sa, skákať, lietať*). Např. Los niños rompieron a saltar. Deti začali skákať.); ale aj so slovesami vyjadrujúcimi meteorologické zmeny. (Rompió a nevar. Rozosnežilo sa.).

Perifrastická konštrukcia: *estar a punto de + infinitív* vyjadruje iminentný aspekt

Konštrukcia *soler / acostumbrar + infinitív* označuje dej, ktoré sa s istou frekvenciou opakujú. Agens ich s väčšou alebo menšou intenzitou „zvykne“ robievať. Např. Mi madre suele ir a la iglesia los domingos. Moja matka zvykne chodiť v nedeľu do kostola.

Perifrastická konštrukcia: *meterse a + infinitív* je menej používanou formou, avšak rovnako ako ostatné spomínané, nesie význam začiatku činnosti, pričom však v sebe nesie skrytý význam toho, že pri činnosti bolo vynaložené úsilie či rozhodnosť. Agensom je v tejto konštrukcii vždy osoba. (Např. Me he metido a defenderlo con todas mis fuerzas. Začal som ho brániť so všetkými silami.).

Spojenie *soltarse a + infinitív* vyjadruje okrem začínajúcej činnosti aj podtón náhlosti uskutočnenia deja a jeho neočakávanosti. Táto konštrukcia sa kombinuje len so slovesami vyjadrujúcimi interpretáciu niečoho (*cantar / spievať; recitar / recitovať, contar cuentos (rozprávať)*) (Např. Se soltaron a cantar en voz alta delante de todos. Rozospievali sa nahlas pred všetkými. Ďalej nájdeme túto perifrastickú konštrukciu so slovesami vyjadrujúcimi fyzickú či psychickú činnosť: např. gritar / kričať, reír / smiať sa, llorar / plakať, atď.

Kontinuatívnosť deja vyjadříme pomocou konštrukcie: *no termina de + infinitív*. Např. No termina de hacer cosas raras. Stále robí čudné veci.

Progresívnosť deja vyjadruje španielčina pomocou väzby: *ir + gerundium* (Vamos aprendiendo a hablar español. Postupne sa učíme rozprávať španielsky.)

Finitívne perifrastické konštrukcie:

Ak by sme v španielčine chceli vyjadriť, že dej sa práve ukončil (v bezprostrednej minulosti), môžeme použiť perifrastickú konštrukciu *acabar de / terminar de + infinitív*. Např. Acabo de ver a Pablo. (Práve som videl/a Pabla).

Perfektívna analytická slovesná konštrukcia: *dejar de + infinitív* nám oznamuje, že dej vo vete sa ukončil. Např. Dejé de hablar con ella. Prestal/a som sa s ňou rozprávať.

Rovnaký význam má perifrastická konštrukcia *parar / cesar de + infinitív*.

K lexikálno- analytickým spôsobom vyjadrenia aktuálneho (priebehového) aspektu v španielčine patria aj perifrastické konštrukcie vytvorené pomocou konkrétnych španielskych slovík: *ir / andar / venir / seguir / continuar / quedar(se) / permanecer + gerundium* významového slovesa. Takýto spôsob používa španielčina na vyjadrenie progresívnosti deja, ktorý sa práve realizuje; např. Continua diciendo cosas malas sobre su hermano. (Ďalej rozpráva zlé veci o svojej sestre).

Ďalším spôsobom, ktorým v španielčine môžeme vyjadriť aspekt (konkrétne perfektívny, rezultatívny charakter slovesa) je pomocou perifrastickej konštrukcie: *tener + participium tranzitívneho slovesa*. (Např. En la pared tengo colgada una copia de la Guernica de Picasso. Na stene mám zavesenú kópiu Picasovej Guerniky).

Uvedené perifrastické výrazy sú len názornou vzorkou bohatosti španielskeho jazyka v momente vyjadrenia aspektu prostredníctvom perifrastických konštrukcií.

Vzhľadom na to, že v našom konkrétnom prípade sme sa zaoberali latinskoamerickým dielom, považujeme za potrebné vymenovať isté špecifiká, typické pre oblasť Latinskej Ameriky.

Ako príklady inchoatívnych perifrastických konštrukcií používaných na území južnej Ameriky by sme mohli spomenúť tieto: *abrir a + infinitív*: ide o väzbu, s ktorou sa obzvlášť stretáme v Puerto Ricu. Španielskym synonymom tejto perifrázy je *echar a / ponerse a / romper a + infinitív*, ktorých použitie sme si spomenuli už skôr.

Rovnako inchoatívny charakter má perifrastická konštrukcia *agarrar a + infinitív*, používaná v Argentíne a Kolumbii. Táto konštrukcia je ekvivalentom konštrukcie *echar a / ponerse a / romper a + neurčitok*. Na pôde Argentíny sa pre potreby vyjadrenia iniciálnej fázy deja používa slovné spojenie *arrastrarse a + infinitív*, zatiaľ čo v Mexiku používajú konštrukciu: *aventarse a + neurčitok*. Táto konštrukcia pritom poukazuje, že začiatok deja je nečakaný. Spomenieme aj perifrastickú konštrukciu: *coger a + neurčitok*, ktorej synonymami sú *echar a / ponerse a / romper a + infinitív*. Menované slovné spojenie sa používa najmä vo Venezuele a Kolumbii. Na vyjadrenie začiatku deja sa v Kolumbii, Guatemale, El Salvadore, Santo Domingu a Venezuele používa väzba: *decir a + neurčitok* slovesa. U gaučov sa často môžeme stretnúť s používaním konštrukcie: *dentrar a + infinitív* v prípade, že chcú vyjadriť inchoatívny aspekt deja. Rovnako zaujímavou je väzba používaná ako ekvivalent konštrukcií: *soltarse a / romper a + neurčitok*, ktorou nám je naznačený nečakaný začiatok určitého deja.

Na Kube sa používa často výraz: *pegar a + neurčitok*, vyjadrujúci začiatok deja.

Teraz by sme radi uvedenú teóriu aplikovali na konkrétny text. Zvolili sme si dielo jedného z najväčších a zároveň najprekladanejších spisovateľov Latinskej Ameriky, Gabriela Garcíu Márqueza, *Láska v čase cholery*. Text preložený Martinou Slezákovou sme pritom konfrontovali so španielskym originálom, aby sme (ak sme v preklade spozorovali niektorý z posunov) navrhli náš variant prekladu.

V preklade čítame:

Bolo to jednoducho tak:.....

Bolo (infinitív: *byť*): ide o viacvýznamové sloveso, ktorým napr. vyjadrujeme, že niečo existuje, vyskytuje sa; vyjadrujeme ním tiež, že sa niečo koná, uskutočňuje; rovnako ním vysvetľujeme, že niekto (niečo) niekde je prítomný, zdržiava sa niekde; slúži tiež na vyjadrenie alokácie objektu, proveniencie, opisuje telesné alebo duševné pocity, stavy v prírode a v prostredí, stav ako výsledok procesu, hodnotenie, objavuje sa tiež ako samostatná morféma v zložených slovesných tvaroch.

Domnievame sa, že v našom konkrétnom prípade ide o vyjadrenie hodnotenia vonkajšej situácie, pričom sloveso „*byť*“ (*bolo*) je imperfektívom tantum a patrí do skupiny existenčných, statických sloves, vyjadrujúcich nadčasovosť.

Opakovanú činnosť by sme vyjadrili tvarom: *bývať*, *bývavať*.

Era – je imperfektum slovesa *ser* (*byť*), pričom na vyjadrenie významu slovesa „*byť*“ existujú v španielčine tri možnosti. Jedným zo spôsobov je vystihnúť „*byť*“ slovesom *ser*. Sloveso *ser* používame, keď chceme označiť nejakú trvalú, nemennú vlastnosť objektu, resp. na definovanie národnosti, pôvodu, náboženstva, pohlavia a pod. (Např. *Esta señora es mi madre. Táto pani je moja matka.*)

Naproti tomu stojí sloveso „*estar*“, ktoré rovnako ako „*ser*“ nesie význam slovenského *byť*, ale v španielčine sa používa, ak chceme vyjadriť temporálnosť, či už chceme vyjadriť fyzickú alebo psychickú tranzitívnu vlastnosť (*Marta está cansada. Marta je unavená.*), alebo na vyjadrenie výsledku konkrétnej činnosti (*La puerta está abierta. Dvere sú otvorené.*). Hlavným znakom použitia slovesa „*estar*“ je, že pomocou neho vyjadrujeme alokáciu objektu. (*Pedro está en la escuela – Pedro je v škole.*) Tretím spôsobom vyjadrenia

slovenského slovesa „byť“ je v španielčine sloveso „haber“. Tento variant zvolíme v preklade vtedy, ak sa „byť“ dá nahradiť slovesom vyskytovať sa. (Hay mucha gente en paro. Je veľa nezamestnaných.). Na priblíženie by sme mohli povedať, že španielske „haber“ je ekvivalentom nemeckého „es gibt“.

V našom texte sme našli toto sloveso hneď ako prvé slovo textu. (Era inevitable...). Keďže sloveso „ser“ je v imperfekte nepravidelné, nadobudlo v texte podobu „era“, pričom ide o tretiu osobu singuláru.

Imperfektom sa v španielčine vyjadrujú minulé deje nezakončené, trvajúce alebo pravidelne sa opakujúce. (Todos los días íbamos a casa de mis abuelos. Každý deň sme chodievali k starým rodičom.). Rovnako použijeme tento čas pri opise vlastností, stavu, situácie a okolností v minulosti: (Era un hombre amable y cordial. Bol to veľmi srdečný človek.). Ako aj na vyjadrenie súčasne prebiehajúcich minulých dejov: (El padre leía, la madre cocinaba y yo charlaba con mi hermano. Otec čítal, mama varila a ja som sa rozprával/a s bratom.)

Ako vyplýva zo všeobecnej charakteristiky španielskeho vidu, „era“ je imperfektívne sloveso, ktoré by sme doslovne preložili ako: „bolo“

Prekladateľka Martina Slezáková preložila vetu: *Era inevitable...* ako: *Bolo to jednoducho tak: vôňa horkých mandlí mu vždy pripomínala osud nešťastných lások...* Pričom však „inevitable“ je v španielčine prídavným menom, ktoré preložíme ako „nevyhnutný“. Našou voľbou pri prekladaní tejto krátkej vety by bolo príslovkové určenie spôsobu: Bezpochyby/nepochybne/určite, vôňa horkých mandlí... Pretože adjektívum „inevitable“ v nás vyvoláva dojem istoty, určitosti, niečoho, čomu sa nedá vyhnúť. Ak porovnáme ako preložila vetu Martina Slezáková s našim variantom, môžeme konštatovať, že vo verzii Slezákovskej nechýba preklad slovesa „ser“ (byť: *Bolo to jednoducho tak:...*), avšak v preklade sa stráca prídavné meno „inevitable“ (nevyhnutný, neopomenuteľný). Na druhej strane, v našej verzii síce chýba preklad slovesa aj prídavného mena, no snažili sme sa význam týchto slovných druhov vyjadriť pomocou príslovkového určenia spôsobu. (Nepochybne, vôňa mandlí...).

Pri pohľade na preklad vety vytvorenej prekladateľkou z pozície posunov, konštatujeme, že ide o individuálny posun, ktorý v žiadnom prípade neokráda originál o správne pochopenie napísaného.

... mu vždy pripomínala osud nešťastných lások.

Sloveso pripomínať je v našom kontexte nedokonavým frekventatívnym časovo neohraničeným slovesom označujúcim opakovanie deja s významom: 1. oživiť v pamäti; 2. upozorniť na niečo; 3. vyvolať, vzbudiť predstavu niekoho, niečoho; 4. poznamenať, podotknúť. Perfektívnou formou toho istého slovesa by bol tvar: pripomenúť.

V španielskej verzii textu čítame: *... le recordaba siempre...* Ide o sloveso recordar vyjadrené v tretej osobe singuláru imperfekta. Aj vďaka príslovkovému určaniu času: siempre – vždy, sme mohli konštatovať, že ide o nedokonavé sloveso, resp. že činnosť, ktorú vyjadruje, je časovo neohraničená.

Doktor Juvenal Urbino ju zacítil hneď, len čo vkročil do domu...

Zacítiť: dokonavé sloveso vyjadrujúce, že niečo sme cítili počas krátkeho času, tiež označuje zachytenie čuchovej stopy, ale aj hmatom môžeme zacítiť napr. mokrú pôdu pod nohami. „Zacítiť“ má tiež význam vytušenia, vycítienia niečoho.

V našom texte doktor Juvenal Urbino zacítil vôňu horkých mandlí. V španielskej verzii je veta vyjadrená takto: *El doctor Juvenal Urbino lo percibió desde que...*, takže konštatujeme, že prekladateľkou zvolené sloveso „zacítil“ odzrkadľuje španielske sloveso „percibir“. Sloveso je použité v tretej osobe singuláru zloženého minulého času, t. j. spĺňa podmienky na vyjadrenie perfektívnosti deja. Tak v slovenskej ako aj v španielskej verzii cítime jednorázovosť deja aj vďaka tomu, že veta pokračuje... *len čo vkročil do domu...* No zároveň tak slovenské, ako aj španielske sloveso „entrar“ – vstúpiť, nám naznačuje začiatok deja. T. j.

Doctor zacítil vôňu horkých mandlí v momente, keď vstúpil do domu... a pravdepodobne potom ten pocit nezmysol – on aj naďalej vôňu mandlí cítil.

Prekladateľka zvolila sloveso „vkročiť“, ktoré považujeme za adekvátne. Ďalšou alternatívou by mohlo byť sloveso „vojst“. Nami preložená veta by znela: *Doktor Juvenal Urbino ju zacítil hneď, len čo vošiel do domu.*

... kam ho naliehavo zavolali k prípadu...

Zavolať: dokonavé sloveso, vyjadrené v španielskom texte preteritom pluskvamperfektom: *había acudido*. Sloveso je aj v španielčine dokonavé. Veta v španielčine pokračuje

... *a ocuparse de un caso que para él había dejado de ser urgente desde hacía muchos años.*

Túto časť prekladateľka preložila ako ... *naliehavo zavolali k prípadu, čo pre neho stratil dôležitosť už pred mnohými rokmi.* Rovnako v tejto časti je použité preteritum

pluskvamperfektum (*había dejado de ser*). V tejto vete sa stretávame tiež s perifrastickou konštrukciou *dejar de + infinitív*, ktorá (ako sme v úvode spomenuli) sa používa na vyjadrenie ukončenia deja. Naša verzia prekladu tejto vety by znela: ... dosiaľ zastretého pološerom, kam ho naliehavo zavolali k prípadu, ktorý on sám nepovažoval za urgentný už veľmi dlho.

... *sa zachránil pred mukami...* (...se había puesto a salvo...).

Zachrániť sa: dokonavé sloveso vyjadrujúce odvrátenie od niečoho zlého, uchránenie, uniknutie smrti, zničeniu. V španielskej vete čítame... *se había puesto a salvo...* štruktúra *ponerse a salvo* sa prekladá ako zachrániť sa a je vyjadrená v pluskvamperfekte.

Nedokonavou formou slovesa by bolo: zachraňovať (sa).

Mŕtve telo, zahalené prikrývkou, našiel na gavalci, na ktorom priateľ spával...

Nájsť: dokonavé sloveso vyjadrujúce objavenie, uvidenie niečoho po hľadaní. V španielskej vete čítame: *Encontró el cadáver cubierto...* Keďže sloveso nájsť v nás evokuje uvidenie niečoho alebo niekoho po hľadaní, v našej vete by sme mohli namiesto slovesa nájsť použiť sloveso objaviť, pretože predpokladáme, že autor chcel vyjadriť, že doktor Juvenal nehľadal mŕtve telo, no aj napriek tomu ho zbadal – objavil. (Mŕtve telo, zahalené prikrývkou, objavil na gavalci...). Španielske sloveso *encontrar* je použité v jednoduchom minulom čase, ktorý zodpovedá slovenskému dokonavému vidu.

Nedokonavou formou toho istého slovesa v slovenčine by bolo nachádzať (sa), nachodiť (sa).

Ďalším slovesom vo vete je sloveso spávať (spával), čiže imperfektívne frekventatívne sloveso, ktorým je v texte vyjadrená opakovaná činnosť.

... *ktorá poslúžila na vyparenie jedu...*

Poslúžiť: dokonavé sloveso, ktoré vo vete zároveň vyjadruje semelfaktivnosť deja, pretože je isté, že miska bola použitá na vyparovanie jedu len raz, nebol to jej obvyklý účel. V španielskej vete nám na vyjadrenie poslúžilo pluskvamperfektum slovesa *servir*. Nedokonavou formou toho istého slovesa by bolo sloveso: posluhovať.

... na vyparenie jedu... *para vaporizar*, pričom „vyparenie“ v slovenskom jazyku patrí do kategórie substantíva, ale „vaporizar“ je v španielčine verbom, teda doslovný preklad konkrétnej časti by bol, ... aby sa vyparil jed...

Vypariť (sa) je dokonavé sloveso, ktorého nedokonavou podobou by bolo sloveso vyparovať (sa).

Substantívum „vyparenie“, ktoré použila prekladateľka sa nám zdá vhodnou alternatívou.

... *ležalo telo...*

Estaba je imperfektom slovesa „*estar*“ (byť), ktorého význam a použitie v španielčine sme si priblížili v úvode. V tejto časti textu je sloveso „*estar*“ (byť) preložené ako „ležať“. Oba varianty sú nedokonavými slovesami. Variant, ktorý zvolila prekladateľka na vyjadrenie danej činnosti považujeme za adekvátny, pretože podľa kontextu je evidentné, že telo dogy ležalo (bolo) na podlahe. Obe verbá (ležať aj byť) sú existenčnými, statickými slovesami vyjadrujúcimi nadčasovosť, pričom v našom texte „ležať“ pôsobí expresívnejším dojmom.

... sa ešte len začínalo rozjasnievať žiarou včasného rána...

„Začínať (sa)“ je imperfektívnym fázovým slovesom vyjadrujúcim začiatok konkrétnej činnosti, jeho dokonavou formou by bolo sloveso „začať“.

„Rozjasnievať sa“ je infinitívnou formou nedokonavého slovesa, ktorého perfektívnou podobou by bolo sloveso rozjasniť (sa). Domnievame sa, že ide o procesné nemutačné sloveso vyjadrujúce, že niečo sa stalo jasným. V španielčine je táto časť vety preložená ako: *empezaba a iluminarse...* t. j. slovesom *empezar* v imperfekte. Ako sme už v úvodnej časti spomenuli, v španielskom jazyku možno vid vyjadriť pomocou perifrastických konštrukcií a práve konštrukcia *empezar/comenzar* + infinitív je jednou z tých foriem, ktoré označujú začiatok deja.

... ktorá vnikala cez otvorené okno...

Vnikať: imperfektívne procesné sloveso vyjadrujúce to, že niekto, niečo prenikol do vnútra. Dokonavá podoba by bola vniknúť.

... ale aj toto chabé svetlo stačilo...

Stačiť: dokonavé sloveso vyjadrujúce vyhovujúci stav veci. V španielskej vete čítame: ... *era luz bastante...*, čo by sa doslova dalo preložiť ako: ... bolo to dostačujúce svetlo na to, ... T. j. španielska verzia použila adjektívum „*bastante*“, ktoré v slovenskom preklade získalo podobu verba: „stačilo“. Voľbu prekladateľky substituovať adjektívum verbom považujeme za vhodné riešenie.

... aby doktor Urbino okamžite rozpoznal majestát smrti...

Rozpoznať: dokonavé sloveso, nedokonavá forma by bola: rozpoznávať.

... ostatné okná boli prelepené..., ... škáry boli utesnené...

Byť: statické sloveso vyjadrujúce stav, v akom sa nachádzali okná. V španielskej verzii nachádzame sloveso „*estar*“ v imperfekte, ktorý sa (ako sme už spomenuli) používa aj na opis niečoho v minulosti.

... pôsobila ešte tiesnivejším dojmom...

Pôsobiť: imperfektívum tantum vyjadrujúce: budiť dojem, ale aj vplývať na niečo, účinkovať a pod. Rovnako ide o statické sloveso pôsobiace nadčasovo. V našej vete ide o to, že miestnosť pôsobila (budila dojem) ešte tiesnivejšie, než v skutočnosti. Španielska veta znie: ... *y eso aumentaba su densidad opresiva...* (... a to zväčšovalo pocit sklúčenosti...). Alternatívu, ktorú zvolila prekladateľka považujeme za prijateľnú.

Na záver analýzy konkrétnej vzorky môžeme konštatovať: aj napriek tomu, že použitie perifrastických konštrukcií je v španielskom jazyku mimoriadne rozšírené, v úryvku z knihy sme sa s perifrastickou konštrukciou stretli len v jednom prípade. Použitý spôsob, ktorým bol v našej pasáži vyjadrený perfektívny či imperfektívny charakter slovesa bol výlučne pomocou slovesného času. Zároveň konštatujeme, že slovesá v originálnom texte sa nachádzali buď v imperfekte, jednoduchom minulom čase (indefínide) alebo pluskvamperfekte a ich aspekt bol takmer v rovnakom pomere perfektívny a imperfektívny.

Bibliografia

GARCÍA MÁRQUEZ, G.: *Láska v čase cholery*. Bratislava, Ikar. 2000.

GARCÍA MÁRQUEZ, G.: *El amor en los tiempos de cólera*. Barcelona, Plaza & Janés, S.A. 1997.

GÓMEZ MÁRTINEZ, ESTHER: *Las perífrasis verbales en español*

<http://www.um.es/tonosdigital/znum7/estudios/kdelasperifrasis.htm>

TRUP, LADISLAV: *Gramatika španielčiny. Výslovnosť. Pravopis*. Morfológia. Bratislava, Letra. 1997.

Abstract

En el siguiente artículo intentamos presentar brevemente el aspecto de los verbos utilizados en un corto fragmento del libro: *El amor en los tiempos de cólera*. Nuestro punto de atención se centra en la comparación de la expresión del aspecto verbal confrontándolo con las posibles maneras de expresar lo mismo en la lengua eslovaca.